

מסורת הש"ס

(א) וַיֵּלֶךְ הַסֵּם, (ב) לַעֲבֹל עַם. קִי: לָקֵחַ קִי: קָלֵךְ. קָמַ. סוּכָה לֵךְ: (נִכְלָה לוֹ). כְּמוֹת: וְ. כְּסוּתוֹת הֵן, (נִשְׁרָף פִּי בְּרֹאשׁ כְּקִיסוֹ הַכִּי כְּמוֹתוֹ וְ. נִשְׁרָף מִן בְּרֹאשׁ דְּעוֹת לִי לְעוֹר כְּשֶׁהָא מִפְּשִׁטוֹ מוֹכַחַת מִלְתָּא דְלֹא בִּיעַ לְעוֹר וְאֵין לוֹ הַנֶּחֱלָה מִמֶּנּוּ וְלֹא דְמִי לִפְסוּק רִישָׁא עֲבִיל וְלִפּי פִי זֶה יִמְיוּשֵׁב קוֹשֵׁת הַסֵּם: ד"ה דְּשָׁקִיל הָא דְמִנָּא תְּמִידָא נִשְׁחַט תַּנָּא מִשְׁכָּה וְרַבִּי, (ד) עִירוּצִין וְאִ: (ה) לַעֲבֹל וְ. עִירוּצִין וְ. י: כִּב. ט: דָּה, (ו) [וְלָקֵחַ קִי], (ז) לָקֵחַן קִבְתָּ, (ח) רַשִׁיל מִיָּא, (ט) [מִלֵּת מִשְׁכָּה לִּמְלֵא שֵׁם עִיָּא], (י) רַשִׁיל מִיָּא,

מוסף רש"י

מודה ר"ש בפסוק ורישה ורא' ימות. במומר אחרון כלשם הכנה זו בשבת ראש חודש שבמזמור, דכיון דלא אפשר שלג תמות במחשין חשוי ליה, וכו' אמרין דבר שאין מתכוין מומר כגון הכי דלפשיט ליה גלגל אסור, כגון גורר אדם מטה כסא ופסל וכלנא דמי יתכוין לשנות חרין, ופשיט דלפלא למימס דלגלגל עבד חרין, כיון דלא מתכוין להכי ואפשר לגמריה כגל חרין, כי עבד נמי חרין דהו' מלכא נמורה לא משייב, אלל הכי דודאי עבד מודה (וסבה דג), יתר על כן אמר ר' יהודה. לעיל מינה איירי בנבונה עליה מבית לבית שבטי נתי דה"ר וכן נמצא המפורש לה"ר, דמי ר' יהודה לטלטל מזהב משום פי תורה וידע וסוה, פירק כג גנות העיר (פרצין דא), וקאמרת בברייתא יתר על כן, אפילו הכי ילכא פי תורה, האילו ואיכא שתי מחלוקת ומחלוקת, מחלוקת היבד מכאן ומחלוקת בית השני מכאן, כגן בתקנתא שריפתא (פרצין ו'), בשני צדי דה"ר, זו כנגד זו (ועי' א'), עושה לחי מיבן ולחי מיבן, כשמי פסות של חדר מן הבית להכיר בעלתא (ועי' א') לחי מכאן אלל פסא הבית האחד ולחי מכאן אלל פסא שתי לאותו בית מביט והוא סמינה לשני ראשי דה"ר ומותר לטלטל מבית לבית (פרצין ו'): דקשרי ר' יהודה ב' מחלוקת היו רש"י מדרשווייחא, והא איכא שתי מחלוקת מעלייתא, מחלוקת של ב' בתים (ועי' א').

מוסף תוספות

א. [והנה ליה למיסר. מוס' ה"א"ש: עקב: ד"ה ופליגי. ב. בדמפליג לעיל. מוס' ה"א"ש: ג. א"כ הויתו גמור הוא. מוס' ה"א"ש: ד. אלא מוכח סברא פריך ליה דאמאי שרי להביא תיק שיש בתוכו מעות לצורך הצלת ספר כיון דמצי למשדינהו. מוס' ה"א"ש: ה. המפורש לעיל (עט), מוס' ה"א"ש: ו. ומתכוין ו. דהכא. מוס' ה"א"ש: ט. בהדי הנך דרחו שבת. מוס' ה"א"ש: י. ל"י לרב חסדא. מוס' ה"א"ש: יא. להציל, כיון דלכו"ע אסור לטלטל שם. מוס' יב. [ו]איכא לאחלופי ברה"ר. רש"י. ג. דשוו וכו' גבי אוכלין ומשקין. מוס' ה"א"ש: יד. ולא בדרך שהוא מציל כתבי הקודש קאמר

דכתבי הקודש מצילין אפי'

כל כתבי פרק ששה עשר שבת

(א) **מי דמי**. תיק הספר נעשה בסיס לדבר המותר לטלטלו בלא שום דליקה דספר צר טלטול הוא ולדבר האסור כגון מעות: **הכא** האז עור נעשה בסיס לדבר שכולו אסור צטילטול שהבשר אסור לטלטלו בלא חזי לאכילה עד אורתא דפסח אינו נאכל אלא בזילה וכלי ורבי ישמעאל לית ליה כבוד שמים בנאכל להדיוט ואפילו היו עור מורת כלי עליו מיתסר משום דהוי בסיס לאיסור וכ"ש דהוא גופיה לאו צר טלטול הוא: **אם מציאין סיק שצטוכו מעות**. דהוי בסיס לדבר שכולו אסור ומניח צו ספר להצילו ואינו צריך להשליך המעות כדמפרש ואילו לא נטלטל עור אגב הבשר: **אי נימא דמדהיבא דאיוס ביה**. מעות עם הספר לא שדי להו לא מצריך ליה תנא דידן למשדינהו כדקמני ואע"פ שיש בתוכו מעות: **איסויי נמי מייסוין**. מעלתא מלחסא זוית הבית תיק ובמוכו מעות להניח בתוכו ספר ולהציל: **מי דמי**. היכא דהספר מונח עם המעות להיכא דהוא צא עכשיו להצילו עם המעות ולתת צו ספר: **הסם**. דספר ומעות בתוכו להכי לא מצריכין ליה למשדיניהו: **יולמא אדכאי וכו' נפלה דליקא**. על הספר: **הכא**. אדמיימי ליה נישדינהו דרך ביאתו: **כדאמרין מעיקרא**. בלא פליגי אלא בהפשטה ומיימי רבנן ראייה מתיק הספר דמתני' דמצילין מעות אגב ספר צרכי הדיוט אגב צרכי גבוה האילו וליכא שהות למשדינהו וה"ר אגב צרכי גבוה דכל פעל ה' למענהו **יפשיט: ודקשיא לך כו' בלא נביע ליה לעור**. אינו צריך לו לעור ואינו מתכוין להפשט משום עור ולא דמי להפשט איליס ומחשים דמשכן: **והא ר"ש מודה בפסוק רישיה ולא ימות**. והכא אע"ג דלא מיכוין מיפשט הוא: **דשקיל ליה צבדו**. בתמיכות דקות מפשיט וחומך דאין דרך הפשטה בכך ולא מלכאה הוא אלא שבות: **שני לחיים**. לפתח שאין לו מחילה: **וזו מבוי שאינו מפושט**. כלומר מבוי הניתר בכל הלכותיו צין בעירוב צין בשאר דברים וכל היתר שאר מצואות יש לו כגון שימושי מצואות: **וסרווייהו**.

רבנן וכן במירא סבירא להו כר"א דאמר אין מבוי ואפילו סתום ניתר בנחי א' ואשמעינן צן במירא דבהללח כתבי הקדש לא בעינן לחיים כרבי אליעזר: **מפושט קרים ליה**. נהי נמי דעבי ר' אליעזר לחיים מהיו מפושט לא מיקרי: **ועוד לרבנן**. דאמרי לשאינו מפושט וקאמרת דהיינו מבוי הניתר בכל הלכותיו: **נציל לטוכו אף אוכלין ומשקין**. כמו לחצר המעורבת ואמאי פלגינהו מנהדי דגבי ספר קתני למבוי שאינו מפושט וגבי אוכלין קתני להיכן מצילין אותן לחצר המעורבת^י דמשמע אלל למבוי לא: **שני מחיזות**. מכאן ומכאן: **שני לחיין**. לחי לכל פתח ופתח: **אליבא דרבי יהודה**. דאמר בשתי מחיזות סגי ושני לחיים ואחא צן במירא למימר דלגבי ספר מודה ר' יהודה דסגי בחד דג' מחיזות הוו: **לדידך נמי**. איכא למיפרך כאתקפתא דלעיל: **לרבנן**. כיון דאמרת דסרווייהו כר' יהודה לרבנן דאמרי לשאינו מפושט ומפרשי ליה לשאינו חסר כלום כר' יהודה בלא צעי אלא שתי מחיזות ושני לחיים אי הכי לרבנן ניצל לתוכו אוכלין ומשקין כמו לחצר המעורבת:

אלא

צין מבוי משותף למבוי שאינו משותף דמשותף יהא מותר להציל לתוכו אוכלין ומשקין ואמאי נקט^{טו} חצר מעורבת: **אלא אמר רבה כו'**. מימה מה תירץ רבה מקושיא דנציל לתוכו אוכלין ומשקין^{טז} ואומר ר"י דרבה רוצה לומר דרבנן סברי כרבי יהודה דוקא לצורך הללח כתבי הקדש ולא לצורך אחר ואצי פריך משום דאינו נראה לו סבירא שיסבירו כר' יהודה לחלצין ומשני אצי

ג' מחיזות כו' ולאצי לא סברי רבנן כר"א לחלצין דר"א להללח כתבי הקדש סגי בנחי אחד כדמסיים ואילו ואפילו לרבי אליעזר כו':

קיו.

הכא נעשה בסיס דדבר האסור. פי' צקונטרס שהבשר אסור לטלטל שהרי אינו ראוי לאכילה עד הלילה ואינו נראה דא"כ היכי קאמר לא נטלטל עור אגב בשר כיון דבשר אסור לטלטל ונראה דלכ"ע בשר מותר לטלטל אע"ג דמאן דשרי ו בשר תפל צעלמא לנטלטל היינו משום דחזי לכלבים והכא לא חזי לכלבים^א מ"מ משום ציוין קדשי שמים שרי לכ"ע ובטלטול עור אגב בשר הוא דפליגי והא דקאמר הכא דהוי בסיס לדבר האסור היינו קודם שנשחטה היה בסיס לדבר האסור שכל הבצמה מוקף^ב היא מטלטול:

מי דמי התם אדחבי והבי נפלה דליקה. וא"ת אמאי לא קאמר^ב התם נעשה בסיס לדבר המותר ולדבר האסור הכא נעשה בסיס לדבר האסור גרידא וי"ל דאין נראה לו לחלק כיון דהשמת סבור שיכול לנער מעות מן הכיס ואפילו הכי א"י לנער^ג ושיר כל שהוא עושה להללח ס"ת ה"ה דשרי להביא תיק שיש צו מעות גרידא^ד:

אדחבי והבי צשדינהו. משמע דאי לא מצי למשדי המעות הוה מצי להביא התיק עם המעות להביא צו ס"ת וא"כ כשאינו מופשט אלא עד החזה מותר לכ"ע לטלטל האילו ולא מצי שדי ליה ולא פליגי אלא כשהופשט לגמרי כדפי' לעיל: **דשקיל^ה ציה בברוי**. פירש צקונט' דאיכא שבות בכה"ג וקשה דהוה ליה למימני צפסחים פירק אלו דברים (דף סה): הפשט דדמי שבת בדהי הנהו שבות דקתני התם דדחו שבת ונראה לר"י דליכא אפילו שבות דאינו מפשיט כשיעור חשיבות עור יחד^ו ולא דמי למפיס מורסא^ז דהתם פתח קעביד אף שא"ל לו וכן דז מויקין מ"מ ז' הוא אלל הכא בלא קא עביד הפשט אפי' שבות ליכא:

י' (דשקיל^ח ציה בברוי). וא"ת דמני' צסוף תמיד נשחט (פסחים סה:) תנא י' משכח כל אחד ואחד נוטל פסחו בעצורו אס כן לאו צבדוי היה מופשט ומשמע דבשבת איירי דאמנתני

דהתם קאי דקתני ארצעה עשר שחל בשבת^א ואיכא למימר בלא קאי אשבת א"י נוטלו בעצורו שנפשט עד החזה ועוד אומר ר"י דאיכא למימר דרבנן^ב לדברי רבי ישמעאל קאמרי לדידן מותר להפשט לגמרי לדידך אודי לן מיהא דמותר להפשט צבדוי וא"ת לפי זה ה"ל למיחשב התם דחייט הפשט^ט וי"ל דצפלוגתא לא קא מיירי דלר' ישמעאל לא דמי ליה הפשט כלל ואע"ג דחשיב הרכבתו והבאמתו מחוץ לתחום דפליגי צה ר"ע ור' אליעזר לא חשיב לה פלוגתא דר"א דשמותי הוא ועוד דמההיא פלוגתא ילפינן דהאיה אינה דוחה להכי קתני לה:

שצ"ש מחיצות ושני צחיים בו'. השתא האי דמפרש לה הכי ומוקי מרווייהו אליבא דר"א ולא צעי למימר שלם מחיזות ולחי א' אינו מפושט וצלא לחי זהו מפושט והוה מפרש אליבא דהלכתא היינו משום דסבר^י דצלא לחי כלל לא הוה שרי צן במירא^{יא} דהוי כרמלית^{יב} ולא דמי לחצר שאינה מעורבת דסיפא^{יג}:

ועוד ררבנן נציר דתוכו אוכלין ומשקין. י' (ואמאי נקט חצר מעורבת) ^{יד} ואדמפלגי צין חצר מעורבת למבוי הוה לן פלוגי מעורבת:

אלא אמר רבה כו'. מימה מה תירץ רבה רוצה לומר דרבנן סברי כרבי יהודה דוקא לצורך הללח כתבי הקדש ולא לצורך אחר ואצי פריך משום דאינו נראה לו סבירא שיסבירו כר' יהודה לחלצין ומשני אצי ג' מחיזות כו' ולאצי לא סברי רבנן כר"א לחלצין דר"א להללח כתבי הקדש סגי בנחי אחד כדמסיים ואילו ואפילו לרבי אליעזר כו':

הא

עין מושפט נר מצוה

בז א מיי' פי"ז מהלכות שבת הל' ב סגמ עשין א טושע"ו ארית מינן סגמ ספיג ג וספיג ד:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה (מי דמי וכו') כגון מעות הכא האז וכו' אסור בטלטול תנא"מ ויצי ס"א ועיקר מי דמי תיק הספר נעשה בסיס לדבר המותר לטלטול בלא שום דליקה דספר בדר טלטול הוא הכא האז עור נעשה בסיס לדבר האסור לטלטול כו':

רבינו הגנאל

ואהדר להו מי דמי תיק נעשה בסיס לס"ת שמומר לטלטלו, עור נעשה בסיס לבשר אסור לטלטלו, אלא הכי קאמרו ליה כו'. ודההא ר' ישמעאל מי דמי התם תיק נעשה בסיס לס"ת שהוא מותר ולמעות שהן אסורין, הכא בבשר כולן אסור, והדר רב אשי ואמר הכי אהדרוי ליה אם מביאין מעלמא תיק שיש בו מעות להציל בו ס"ת אנו לא נטלטל עור אגב בשר, והא מנ"ל, אי נימא דריקת מינה מה התיק שיש בו מעות וס"ת אינן מסיר המעות מתוך החיק ומציל הס"ת לבדו ואמר הכי מציל אפילו התיק, כך אם יש מעות בתוך והוצרכת להביאו להציל ס"ת אינן מסיר המעות מתוכו, דילמא דקא אמרת התם בטלטול התיק דהליקא עד הספר ואם יתנשק בהשלכת המעות תאכלם הלהבה, אבל בפקום דהדליקא לא הנהיגה ויהליכין להביא תיק מציל, אם יש בתוך המעות אסור לטלטלן כו' שישליכם, ושני רב אשי לעולם כדאמרין מעיקרא, ודקא אמרת התם בטלטול דהתיק הכא בעור מלאכה, כגון דמתכוין לללות הבשר ואין כוונתו לעור, ואקשינן והא אביי ורבא דאמרי תרווייהו מודה ר"ש דסבר דבר שאינו מתכוין שרי בפסיק רישיה ולא ימות, כגון זה אמרין אומר המפשיט אינו מתכוין לעור, דומה לאומר הנני מתחך ראש זה העוף ואין כוונתי לשחוטו, כגון זה אפילו לר' שמעון שוחט הוא, ואסקינן דשקול ליה בברוי, פי' ברוי נקבים, והכי קאמר מאן דמבוע ליה כשהוא מפשיט מוכחא מילתא דלא בעי ליה לעור, ולא דמי לפסיק ורישה ולא ימות, ולהכינן מצילין אותו למבוי שאינו מפושט, וכן הלכה, ולית להכתא כגון בתורה דאמר אפילו למבוי המפושט, והיכי דמי מבוי שאינו מפושט מצילין בו כתבי הקדש.